

„Kod kuće i na putu, kad legneš i kad ustaneš:" Životni plan (I)

Duhovni plan života nije toliko "sustav" koliko duboko ukorijenjeno nutarnje zalaganje za odnos: odnos djeteta s Ocem. Novi članak u seriji "Borba, blizina, misija".

6.02.2025.

„Slušaj": tako počinje jedna od velikih molitava Starog zavjeta, poznata kao Shema Israel. Zapisana

je u Knjizi Ponovljenog zakona, a Isus je citirao kao odgovor na pitanje o prvoj i najvećoj zapovijedi: „Slušaj, Izraele! Gospodin Bog naš Gospodin je jedini. 30 Zato ljubi Gospodina Boga svojega iz svega srca svojega, i iz sve duše svoje, i iz svega uma svoga, i iz sve snage svoje!« (Pnz 6, 4-5; Mk 12, 29-30). Ali molitva nadilazi zapovijed, naglašavajući važnost praktičnih svakodnevnih djela koja održavaju naš um i srce u skladu s Bogom: Riječi ove što ti ih danas naređujem neka ti se urežu u srce. Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad liježeš i kad ustaješ. Priveži ih na svoju ruku za znak i neka ti budu kao zapis među očima! Ispiši ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim! (Pnz 6, 6-9).

Za kršćanina je to snažan poziv da živi srcem u stalnom dijalogu s Bogom Ocem, Sinom i Duhom

Svetim. Sveci i duhovni pisci uvijek su predlagali konkretne načine za njegovanje tog dijaloga, kao što je odvajanje vremena za molitvu i duhovno čitanje, često primanje euharistije, molitva krunice i završavanje dana ispitom savjesti. S istim praktičnim duhom, sveti Josemaría je rano počeo govoriti o planu duhovnog života – ili jednostavnije, kako se to u to vrijeme obično nazivalo, o planu života. [1]

Ciljevi, procesi i svrha

U jednoj od svojih poslanica Timoteju, sveti Pavao potiče svog mladog učenika da živi život pobožnosti i svetosti u sportskom duhu: „Vježbaj se u pobožnosti! Uistinu, tjelesno vježbanje malo čemu koristi, a pobožnost je svemu korisna jer joj je obećan život – sadašnji i budući“ (1 Tim 4,7-8). I u drugim pismima sveti Pavao podsjeća svoje slušatelje da Bog želi

da surađujemo s njegovom milošću i ponovno uspoređuje naš odgovor s atletskim natjecanjem: „Ne znate li: trkači u trkalištu svi doduše trče, ali jedan prima nagradu? Tako trčite da dobijete“ (1 Kor 9, 24). [2] U sportu, kao i u mnogim drugim područjima života, važno je postavljanje ciljeva. Ako netko ode u teretanu samo da pogleda oko sebe i učini što god mu padne na pamet u tom trenutku, vjerojatno gubi vrijeme i uskoro će ili izgubiti interes ili, još gore, ozlijediti se. Isto se može reći i za učenje nečeg značajnog, razvoj projekta ili pokretanje posla. Bez svrhe i jasnih ciljeva, lako je postati dezorijentiran, rastresen i rasipati svoje napore. Zato, kada gledamo na svoj život kao Bog – u svim malim detaljima života, ne gubeći iz vida njihovu širinu i dubinu – potreban nam je i jasan cilj: postati sveti, vođeni i „preplavljeni“ [3] milošću, i pomoći mnogim drugima da otkriju i uživaju sreću života u Bogu.

Svejedno, samo postavljanje cilja ograničen je čin. Ako želimo, na primjer, osvojiti prvenstvo, izgraditi uspješan posao ili postići visoku akademsku ocjenu, moramo učiniti više od puke želje za ciljem. Dobri rezultati zahtijevaju ne samo ambicioznu viziju i jasne ciljeve, već i pravi sustav za njihovo postizanje. Za trenera ovaj sustav uključuje plan za regrutiranje talentiranih igrača i vođenje učinkovitih treninga. Za poduzetnika to uključuje zapošljavanje zaposlenika, razvoj ideja za proizvode i pokretanje marketinških kampanja. Za učenika to obuhvaća metodu za vođenje dobrih bilješki, strukturirani plan čitanja i strategije za pripremu za ispite.

U duhovnom životu, konkretan plan života je poput "sustava" koji olakšava (ili barem uklanja prepreke) djelovanju Duha Svetoga, koji nas vodi i preobražava. [4]

„Kristov poziv na svetost, kojeg upućuje svim ljudima bez iznimke, stavlja svakoga od nas pod obvezu njegovati svoj unutarnji život i svakodnevno se boriti za prakticiranje kršćanskih kreposti.”

[5] Potreban nam je jasan krajnji cilj (živjeti i rasti u svetosti) kako bismo počeli hodati u pravom smjeru. Ali ako se usredotočimo samo na cilj, uskoro ćemo postati obeshrabreni. Vidjevši vlastitu nedosljednost i slabost, lako bismo mogli postati nestrpljivi prema sebi – pa čak i prema Bogu – misleći da nismo dovoljno dobri ili da On nikada nije namjeravao da ciljamo tako visoko. Sveti Pavao, na primjer, potiče nas da neprestano molimo (usp. 1 Sol 5, 17). Ipak, moramo razmotriti kako to postići na realističan i održiv način; uostalom, bilo bi teško uvijek moliti na potpuno isti način, baš kao što bi bilo teško, ili barem nezdravo, živjeti samo na jednoj vrsti hrane.

Zbog toga je sveti Josemaría snažno poticao vjernost životnom planu, koji služi kao svojevrsna "duhovna prehrana" pažljivo osmišljena i uravnotežena za obične ljude:

„Uvjeravam vas da tko ispunjava naše životne norme, ili se barem bori da ih ispuni, u zdravlju i u bolesti, u mladosti i starosti, po sunčanom vremenu i po oluji, kad je lako i kad je teško, to je moje dijete predodređeno, ako ustraje do kraja: siguran sam u njihovu svetost." [6]

Međutim, ta vjernost nije samo marljivost polaznika koji postiže visoke ocjene posvećujući vrijeme proučavanju. U carstvu milosti, osobni napor je važan, ali stvari funkcioniraju nešto drugačije nego u prirodnom poretku. Svetost – veličina na koju nas Bog poziva – nešto je što smo već primili u izobilju kao dar i nastavlja nam se besplatno davati, prije svega po sakramentima. Zbog toga se ne traži toliko herojska

snaga, već duboka poniznost: siromaštvo duha i zahvalnost za sve što nam Bog daje. On želi sve veću prisnost i sklad s nama, da se prije svega oslanjamo na Njega i dopuštamo da nas njegova milost preobrazi. A to nastojanje da se održi trajni dijalog s Bogom, koji već prebiva u nama, sama je bit svetosti. Iz ove perspektive, plan života zapravo uopće nije sustav. Umjesto toga, to je duboko ukorijenjena unutarnja predanost vezi; odnos djeteta s Ocem. A taj je odnos samo srce svetosti.

Vođeni Duhom

Neizbježan napor potreban za slijeđenje životnog plana donosi određene rizike kojih bismo trebali biti svjesni. Jedan od njih je da se možemo previše usredotočiti na ispunjavanje samog plana, a premalo na odnos koji bi plan trebao njegovati. Drugim riječima, možemo

zaboraviti da osobna svetost nije rezultat niza stvari koje činimo, već preobrazbe koju samo Duh Sveti može ostvariti u svakome od nas: „Obraćaj se često Duhu Svetom - Velikom Neznancu - koji te treba posvetiti. Ne zaboravi da si Božji hram. - Tješitelj stoji usred tvoje duše: osluškuj ga i budi poučljiv prema njegovim nadahnućima." [7]

Uloga Duha Svetoga nije samo da nam pomogne i pomaže u našim nastojanjima da budemo sveti; razmišljati na taj način značilo bi gledati stvari unatrag. On je glavni pokretač, vodič, sama arhitektura naše svetosti. [8] Mogli bismo ići toliko daleko da kažemo da je nemoguće rasti u svetosti jednostavnim osmišljavanjem plana, ne samo zato što je zadatak izvan naših snaga, već i zato što ne razumijemo u potpunosti od čega se sastoji svetost ili kakav oblik treba poprimiti u našem životu. Kako

napredujemo u životu (a ponekad čak i tijekom jednog dana!) svetost se otkriva kao nešto sasvim drugačije – daleko bolje i ljepše – nego što smo zamišljali na početku. Zato bi prijanjanje uz pretjerano krutu ideju "naše svetosti" moglo postati čak i prepreka djelovanju Duha Svetoga u našoj duši.

Naravno, životi svetaca dijele mnoge zajedničke elemente, jer svetost je umjetničko stvaranje Duha Svetoga, koji oblikuje Krista u nama i vodi nas k Ocu. [9] Štoviše, isti je Duh nadahnuo različite karizme i duhovnosti u Crkvi, pružajući nam konkretne putove kojima trebamo ići. Međutim, čak i specifičan poziv unutar Crkve – bilo da je riječ o nečijem pozivu u Djelo ili pripadnosti bilo kojoj drugoj duhovnoj obitelji – ne iscrpljuje kreativnost Duha Svetoga, niti briše jedinstvene osobine svake osobe. Naprotiv, svaki od ovih putova pruža sredstva za

pročišćavanje i uzdizanje tih osobina. Zato je Otac napisao da se „duh Djela, poput Evandjelja, ne nameće našem načinu postojanja, već ga oživljava. To je sjeme predodređeno da raste u zemlji svake osobe." [10]

Sveti Josemaría bio je vrlo svjestan toga kada je zamišljao plan duhovnog života za svoju djecu u Opusu Dei. Ne umanjujući važnost konkretnih praksi pobožnosti, napisao je: „Ne smijete dopustiti da postanu kruta pravila ili vodonepropusni odjeljci. Neka budu fleksibilni, da vam pomognu na vašem putu kojeg živite usred svijeta, sa životom napornog profesionalnog rada i društvenih veza i obveza koje ne smijete zanemariti, jer se u njima vaš razgovor s Bogom još uvijek nastavlja. Vaš životni plan trebao bi biti poput gumene rukavice koja savršeno pristaje ruci." [11] Na isti način, često je govorio da u Djelu

„možemo putovati ovim putem na mnogo različitih načina: držeći se desno, držeći se lijevo, ili cik-cak, pješice ili na konju. Postoje tisuće načina da napredujemo na našem božanskom putu. Savjest svake osobe, u skladu s njezinim posebnim okolnostima, vodit će je naprijed na jedan ili drugi način. Jedina bitna stvar je ne napustiti put.“ [12]

Ipak, upravo zato što je naša svetost nešto ljepše i osobnije od bilo kojeg generičkog protokola, plan duhovnog života uistinu je sredstvo svetosti. Svakodnevni trenuci molitve i duhovnog čitanja, često primanje sakramenata, duhovno vodstvo i trajna formacija... Sve su to stvari od velike važnosti, iako se svetost ne sastoji samo u njihovom vršenju. To su načini na koje ostajemo u stalnom dijalogu s Bogom, postajući sve bolje upoznati s njegovom nevidljivom prisutnošću u našem životu, slušajući ga i pripremajući se da poučljivo

slijedimo njegova nadahnuća. To su putovi koji nas u konačnici vode da ostanemo u njegovoj ljubavi (Iv 15, 9).

Razlika između ovih sredstava i primata djelovanja Duha Svetoga također bi se trebala odražavati u duhovnoj pratnji koju primamo i nudimo drugima. Osobito kada krećemo putem, trebamo se potruditi steći navike koje jačaju naš plan duhovnog života. Ali od samog početka – i sve više kako napredujemo – moramo također obratiti pozornost na osobnije i relacijske aspekte: Što mi govori Duh Sveti? Je li moja molitva privržen dijalog? Tražim li uistinu Gospodina? Gdje je moje srce za vrijeme svete mise ili kada molim svetu krunicu? Je li moje svakodnevno čitanje Evanđelja susret s Isusom? Je li moj posjet Presvetom Sakramentu bio posjet Nekome koga volim? Jesam li pokušao odgovoriti na ono što sam

osjetio kao nadahnuće Duha
Svetoga?

Što smo poslušniji nježnom
djelovanju Duha Svetoga u našim
srcima, to ćemo više mira i radosti
pronaći u življenju našeg životnog
plana. Da bismo to ilustrirali
metaforički, shvatit ćemo da Bog želi
da budemo poput trenera koji ciljaju
visoko, ali također vole igru i brinu
se za svoje igrače; poput poduzetnika
koji uživaju u poslovnoj avanturi, ali
također žele služiti drugima i pomoći
svojim zaposlenicima da napreduju;
ili poput učenika koji uživaju u
učenju i otkrivanju novih područja
znanja. To je put kojim je naš Otac
uvijek želio da krenemo: „Dopustite
da vas nosi milost! Neka vam srce
poleti! Jer ako je istina da je ljudsko
srce sklono poniznim stvarima, ono
također ima krila da se uzdiže
visoko, sve do Srca Božjega." [13]

[1] Usp. sveti Josemaría, Prijatelji Božji, br. 149-153; E. Álvarez, "Plan de vida", u Diccionario de San Josemaría Escrivá de Balaguer, Burgos, Monte Carmelo, 2013.

[2] Vidi i Fil 3:13-14; 2. Tim 4:7-8.

[3] „Koliko ćeš se puta osjetiti preplavljen, opijen milošću Božjom! Kakvog li velikog grijeha, kad ne bi uzvratio! (Sveti Josemaría, Kovačnica, br. 1007).

[4] Usp. Rim 8, 14-17; 2 Kor 3:18).

[5] Prijatelji Božji, br. 3.

[6] Sveti Josemaría, Pismo br. 2, br. 59.

[7] Sveti Josemaría, Put, br. 57.

[8] Usp. J. Philippe, U školi Duha Svetoga, New York, Žezlo, 2007., poglavlje 1.

[9] Usp. Rim 8, 9-16; Ef 2:18).

[10] F. Ocáriz, Pastoralno pismo, 9-01-2018, br. 11.

[11] Sveti Josemaría, Prijatelji Božji, br. 149.

[12] Sveti Josemaría, Pismo br. 10, br. 19.

[13] Sveti Josemaría, Bilješke s obiteljskog okupljanja u Santiagu de Chile, 29-06-1974, cit. u Catequesis en América (1974), svezak II, str. 45 (AGP, biblioteca, P04).

Oskari Juurikkala

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/kod-kuce-
i-na-putu-kad-legnes-i-kad-ustanes-
zivotni-plan-i/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/kod-kuce-i-na-putu-kad-legnes-i-kad-ustanes-zivotni-plan-i/) (6.08.2025.)